

Waardenlijst vakken en leergebieden voor po en vo en Waardenlijst niveaus

9 juli 2025

v1.0

Achtergrond

Er was tot nu toe geen uniforme lijst met vaknamen voor het po en het vo. Er zijn diverse nationale bronnen met vaknamen, maar deze zijn niet gelijk. Uit een vergelijking van deze bronnen (Vakcodetabel - OCW, SLO open data, de opleidingseenheden in RIO, CBS, diverse lijsten die uitgevers zelf opgesteld hebben) bleek dat een (groot) deel van de benamingen gelijk zijn, maar er zijn vakken waarvan de benamingen niet overeenkomen. Dit is bijvoorbeeld bij de kunstvakken het geval (bijvoorbeeld voor dans dat wordt beschreven als 'Dans', 'Kunst (dans)', 'Kunstvakken II dans').

Bovendien zijn niet alle vakken via die bronnen beschikbaar. De vakcodetabel van OCW kent bijvoorbeeld alleen de erkende vakken (van het examenprogramma) in de bovenbouw van het vo, maar geen vakken die in de onderbouw worden gegeven.

Behoeft in de leermiddelenketen aan uniforme vakken en niveaus

Voor het Edu-V afsprakenstelsel is het wenselijk om te werken met één lijst van vakken met uniforme naamgeving (zowel voor het po als voor het vo), zodat overal in de leermiddelenketen dezelfde benaming gebruikt wordt. Dit gebruik is in combinatie met een Waardenlijst niveaus, waarvoor hetzelfde geldt (zelfde benaming en indeling). Het hanteren van eenduidige lijsten is voor Edu-V belangrijk in twee processen: het bestelproces en het proces om leermateriaal te combineren en arrangeren.

Bestelproces

Voor het bestellen van leermiddelen wordt veelal gebruik gemaakt van een catalogus. In deze catalogus zijn leermiddelen opgenomen van diverse aanbieders. De indeling is veelal op vak en niveau. Voor het kiezen van het juiste leermiddel is naast de vaknaam ook het niveau belangrijk. Deze twee zijn aan elkaar gekoppeld: een vaknaam en niveau geven aan waarvoor het leermiddel bestemd is. Bijvoorbeeld een methode Engels voor de eerste 2 leerjaren van het voortgezet onderwijs. Door het koppelen van deze metadata aan een leermiddel is dat leermiddel te vinden in bijvoorbeeld de voorgenomde catalogus.

Voor een goed en volledig overzicht voor de scholen is het belangrijk dat er een eenduidige benaming van de vakken gehanteerd wordt. Er kan dan op één vaknaam gezocht en niet op verschillende varianten van de vaknaam. Als er meerdere vaknamen zijn voor hetzelfde vak, dan zorgt dat voor verwarring op de scholen. De docent/leerkracht krijgt bij het zoeken naar een leermiddel voor z'n vak dan niet het totale beschikbare aanbod. Hij/zij zoekt waarschijnlijk op één naam. Worden er door de diverse aanbieders van leermiddelen meerdere afwijkende vaknamen en niveau-aanduidingen gebruikt dan komen daardoor mogelijk leermiddelen niet uit de zoekopdracht naar voren die wel relevant zijn voor deze docent/leerkracht.

Leermateriaal combineren en arrangeren

Voor het kunnen combineren en arrangeren van leermateriaal wordt een combinatie van leermaterialen van meerdere aanbieders ingezet in de lessen. Docenten zoeken naar

leermateriaal dat past bij het vak en daarom is het belangrijk dat er met een eenduidige vakkenlijst gewerkt wordt in combinatie met een eenduidig niveau. Op deze manier zoeken en vinden ze leermateriaal dat past bij hun vak. Als er geen vakkenlijst is met uniforme benaming, dan zullen niet alle relevante leermaterialen getoond worden bij een zoekopdracht naar leermateriaal voor bepaald vak X.

Waar bestaat de Waardenlijst vakken en leergebieden uit?

De Waardenlijst vakken bevat alle vakken die in de praktijk van het po en vo bestaan en gegeven worden (en waarvoor leermiddelen beschikbaar zijn) met één uniforme naam en één unieke eigen code. Daarnaast zijn er relaties in deze waardenlijst aangebracht naar de door OCW erkende vakken en hun vakcodes (codes bij de erkende vakken zijn toegekend per niveau).¹

Eenduidige waardenlijsten vakken en niveaus als generieke standaard kan voor meerdere doeleinden gebruikt worden en zorgt ook voor relatering tussen de verschillende vormen van gebruik. Dat is de reden dat de Waardenlijst vakken en leergebieden is uitgebreid met relaties naar de door OCW erkende examenvakken met hun vakcodes en hun aanduidingen. Idem dito voor de Waardenlijst niveaus.

Ook zijn in de Waardenlijst vakken naast de vakken zelf de leergebieden van SLO opgenomen. Leergebieden (zoals Nederlands, Mens en natuur, Kunst en cultuur) zijn door SLO bewust breed en integraal vormgegeven, omdat ze leerlingen helpen verbanden te zien tussen verschillende domeinen en zo meer samenhang in het curriculum brengen. In de bovenbouw van het voortgezet onderwijs is de overstap van leergebieden naar vakken noodzakelijk vanwege de toets- en exameneisen: het examenprogramma kent vakken, geen leergebieden. Omdat in het po en de onderbouw vo echter voor leermiddelen wel uitgegaan wordt van vakken is het opnemen van leergebieden ictm van vakken een manier om die twee indelingen met elkaar te relateren.

Afhankelijk van het beoogde gebruik kan een afnemer van de waardenlijst zelf bepalen welke doorsnede van de informatie die moet gebruiken, maar blijven de verschillende doorsnedes die daarbij kunnen bestaan toch aan elkaar gerelateerd.

In het Edu-V afsprakenstelsel wordt voor het proces bestellen en het proces combineren en arrangeren gebruik gemaakt van leergebieden vaknamen en hun prefixen. Deze doorsnede is ook in een apart tabblad in de waardenlijst opgenomen (tabblad Edu-V). De prefixen worden of door SLO toegekend als code, of als een prefix niet bij SLO is vastgelegd in het Edu-V afsprakenstelsel toegekend. Dat laatste is te herkennen aan de gele markering.

Waar bestaat de Waardenlijst niveaus uit?

Niveau is in het onderwijs een concept dat afhankelijk van de invalshoek een (iets) andere betekenis en indeling oplevert. **Niveaus** in het wettelijk curriculum (SLO), de niveaus die OCW hanteert en de niveaus die voor de leermiddelenketen relevant zijn, hebben alle een iets andere

¹ In eerste instantie zullen ook de in de vakcodetabellen getoonde namen worden weergegeven. Het streven is echter, dat die namen identiek worden aan de namen die aan de vakken in de onderwijsinrichting zijn gegeven. In feite registreert OCW ook geen eigen naam van een vak bij het toekennen van een vakcode, maar verwijst de erkenning naar het vak (incl. de naamgeving) zoals die in de is bepaald in de examenprogramma's van SLO). Echter in de praktijk zijn er namen vastgelegd bij DUO in de interne systemen (bij DUO in RIO) die afwijken van die van de onderwijsinrichting die door SLO zijn aangeleverd. Die afwijkende namen worden ook getoond in de vakcodelijst die jaarlijks wordt gepubliceerd in de Staatscourant.

indeling en aanduiding. Zo omvat niveau po bij SLO zowel basisonderwijs (bo) als so (normaal lerend), terwijl bij de sectorindeling van OCW de sector po zowel bo, so als vso omvat. In de waardenlijst zijn die invalshoeken opgenomen en elkaar gerelateerd. Om die reden is in de waardenlijst ook een relatie gelegd met de sectorindeling die OCW hanteert voor het onderwijs (po, vo, bve/mbo, ho) en de werkingsgebieden in de ROSA².

Verder kent het onderwijs ook zogeheten **referentiekaders** voor taal en rekenen en voor moderne vreemde talen. Deze referentiekaders zijn voor het bepalen van het niveau waarop een onderwijsdeelnemer zich bevindt bij die vakken. Ze spelen ook een rol in het metadateren van leermiddelen en leermateriaal. Referentiekaders representeren dus wel een ander type niveau dan hierboven toegelicht. Leermiddelen die zich richten op de vakken taal, rekenen en moderne vreemde talen zullen dus beide type niveaus willen hanteren bij het metadateren.

Net zoals dat geldt voor de vakken en leergebieden zal afhankelijk van het beoogde gebruik van niveaus door een afnemer een eigen doorsnede van de informatie gebruikt worden, maar blijven de verschillende doorsnedes die daarbij kunnen bestaan op de achtergrond toch aan elkaar gerelateerd.

Zo zal het afsprakenstelsel Edu-V de informatie uit de kolommen Niveau leermiddelen (code en label) gebruiken. Deze zijn voor het gebruiksgemak in een apart tabblad Edu-V ook opgenomen. De niveaus van OCW worden in RIO gehanteerd voor opleidingseenheden die door OCW erkend zijn.

Beheerproces Waardenlijst vakken en leergebieden en de Waardenlijst niveaus

In een samenwerking tussen SLO, Kennisnet, Edustandaard, een schoolleverancier in het po en een docent in het vo zijn op basis van verschillende bronnen (onder andere de vakcodetabel van OCW) een uniforme Waardenlijst vakken en een Waardenlijst niveaus initieel opgesteld. In verschillende overleggen tussen SLO, Edustandaard en OCW is de lijst afgestemd en verrijkt.

Voor het schooljaar 2025-2026 zijn deze waardenlijsten voor het eerst vastgesteld in de Beheergroep Waardenlijsten RIO po-vo en daarna geregistreerd bij Edustandaard. Er is een werkgroep geformeerd met daarin een aantal inhoudelijke experts (onder andere van Edu-V, SLO, Kennisnet met ondersteuning vanuit Edustandaard) om de waardenlijsten inhoudelijk en technisch te beheren en te onderhouden. Wijzigingsverzoeken worden in de werkgroep beoordeeld en verwerkt in een concept gedurende een schooljaar. Hiervoor vindt er afstemming plaats met onder meer vertegenwoordigers uit het onderwijsveld, OCW en DUO. Jaarlijks wordt een nieuwe versie lijst vastgesteld en als “platte excel”-waardenlijst gepubliceerd via Edustandaard. Publicatie via Linked Open Data ten behoeve van een meer geautomatiseerde ontsluiting gaat door SLO worden opgepakt.

De Waardenlijst vakken en leergebieden en de Waardenlijst Niveaus moeten leidend zijn voor alle onderwijsprocessen en -voorzieningen en daar waar nodig daarbuiten die op de een of andere wijze iets met vakken, leergebieden of niveaus van doen hebben. Als bepaalde wensen vanuit partijen, voorzieningen etc. niet goed worden afgedekt door deze waardenlijsten dan kan dat via het beoogde beheerproces worden ingebracht

² <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkingsgebieden>

Als wens voor de toekomst is geuit dat op termijn de Waardenlijst vakken en leergebieden ook onderdeel zijn van het curriculum dat door SLO wordt onderhouden voor het funderend onderwijs en dat de waardenlijst onderdeel gaat worden van de onderwijsinrichting van RIO en via RIO Zoeken en vinden en RIO Open data beschikbaar komen.